

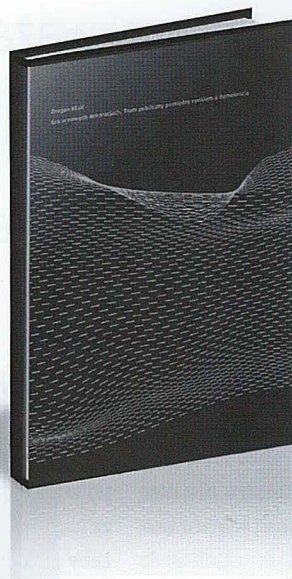
AUTOR / **BARBARA JUDKOWIAK**
 TYTUŁ / **FRANCISZKA URSZULA RADZIWIŁŁOWA – W POSZUKIWANIU WŁASNEGO GŁOSU. PROPOZYCJE INTERPRETACYJNE, DOKUMENTACYJNE I EDYtorskie**
 WYDAWCA / **WYDAWNICTWO NAUKOWE UAM**
 MIEJSCE I ROK / **POZNAŃ 2013**

AUTOR: **PIOTR MORAWSKI**

■ Trzeba było amerykańskiej serii *The Other Voice*, by na nowo przyrzeć się twórczości Franciszki Urszuli Radziwiłłowej. To bowiem zza oceanu przyszedł impuls, by wydać tom zawierający jej utwory poetyckie i dramatyczne. Wcześniej o nieświejskiej autorce pisał i Julian Krzyżanowski, i Marek Prejs, a także autorka tego wyboru – Barbara Judkowiak, lecz w tym wydaniu dominuje właśnie perspektywa „innego głosu”, teatru kobiecego i poezji kobiecej. To ona dyktuje wybory edytorskie i propozycje interpretacyjne.

Trzeba było – jak się to zbyt często zdarza w polskiej humanistyce – inspiracji z Zachodu, by odkryć kobiecy głos w osiemnastowiecznej twórczości teatralnej tuż przed epoką teatru publicznego. A przecież to rzeczy dobrze znane historykom – zarówno twórczość Franciszki Urszuli Radziwiłłowej, jak i na przykład list, który jeszcze w 1765 roku pisała do „Monitora” Maria Gaudzicka, niedoszła aktorka warszawskiej sceny.

Niby wszyscy o tym wiedzą, dokumenty są znane i były wydawane, lecz alternatywnej historii nadal nie ma. Może czas najwyższy, by inny głos stał się nie tylko słyszalny, lecz stał się równoprawną częścią narracji na temat polskiego teatru. ■

AUTOR / **DRAGAN KLAIĆ**
 TYTUŁ / **GRA W NOWYCH DEKORACJACH. TEATR PUBLICZNY POMIĘDZY RYNKIEM A DEMOKRACJĄ**
 TŁUMACZENIE / **EDYTA KUBIKOWSKA**
 WYDAWCA / **INSTYTUT TEATRALNY IM. ZBIGNIEWA RASZEWSKIEGO**
KONFRONTACJE TEATRALNE – CENTRUM KULTURY W LUBLINIE
 MIEJSCE I ROK / **WARSZAWA – LUBLIN 2014**

AUTOR: **PAWEŁ PŁOSKI**

■ Książka Dragana Klaića, którą anonowaliśmy w kwietniu 2013 roku, już jest po polsku w tłumaczeniu Edyty Kubikowskiej. *Nieźle tempo*. *Gra w nowych dekoracjach* ukazała się w niewiele ponad półtora roku po premierze.

Sprawcy polskiego wydania, Agata Adamiecka-Sitek i Grzegorz Reske, we wstępie zauważają, że zawarte w książce „analizy i tezy zostały wyrażone we właściwym dla Dragana Klaića autorytatywnym stylu, dobrze znanym wszystkim, którzy mieli okazję się z nim spotkać. Ostrość sformułowanych sądów i retoryczna nieustrasłość mają jednak, podobnie jak działo się to w czasie bezpośrednich rozmów, przede wszystkim otwierać partnerów na dyskusję, wzywać do zajęcia stanowiska, inicjować wymianę”.

Mam nadzieję, że się uda i książka spowoduje ruch myśli – choćby przez organizację debat przy okazji promocji w rozmaitych miastach (które, mam nadzieję, nastąpią). Przy okazji warto by wrócić do tekstu Pawła Wodzińskiego o teatrze postdemokratycznym („Dialog” nr 10/2013). Wątki z książki i z artykułu spletają się. Niestety.

Wartość *Gry w nowych dekoracjach* polega przede wszystkim na dostarczeniu zwartej i wielostronnej informacji o współczesnych teatrach publicznych w Europie. Może zabrzmie to nieco pretensjonalnie – książka Klaića w teatralnym kontekście mierzy się ze znanymi pytaniami: skąd przychodzimy, gdzie jesteśmy, dokąd zmierzamy. A że iść musimy, dobrze mieć taki przewodnik. ■